

Guia de la formació professional inicial

Oportunitats per a les empreses

Guia de la formació professional inicial

Oportunitats per a les empreses

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

URL: www.gencat.cat/ensenyament

Aquest llibre està publicat amb una llicència Creative Commons Reconeixement-No comercial-Compartir igual 3.0 Espanya.

Per veure'n una còpia, visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/legalcode.ca>

Els termes de la llicència impliquen que aquest material pot ser:

- reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que se'n reconegui l'autoria;
- reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que l'ús no sigui comercial, i
- utilitzat per generar una obra derivada sempre que aquesta quedi subjecta a una llicència idèntica a aquesta.

© Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Elaboració: Direcció General de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial

Edició: Servei de Comunicació i Publicacions

1a edició: desembre de 2013

Impressió: EADOP

Tiratge: 16.000 exemplars

Dipòsit legal: B-27.666-2013

Índex

Presentació	5
Introducció	7
Catàleg de serveis de la formació professional adreçat a les empreses	9
Adequació de la formació a les necessitats de les empreses	11
1. Alumnat en pràctiques en l'empresa	11
2. La formació professional en alternança i dual	13
3. La mobilitat internacional en FP	15
4. Identificació de les competències associades a cada ocupació	17
5. Formació adaptada a demanda de les empreses	18
6. Estades formatives del professorat a les empreses o institucions	20
Suport a les empreses	21
7. Suport a l'emprenedoria en la formació professional	21
8. La innovació i transferència de coneixement	23
Millora de la qualificació dels treballadors	25
9. Servei d'assessorament en la formació professional	25
10. Cursos per a treballadors i altres col·lectius a demanda de les empreses	27
11. Reconeixement acadèmic de l'experiència laboral	29
12. Acreditació de competències	31
13. Reconeixement acadèmic de la formació impartida en les empreses o entitats	33
14. Facilitats per cursar la formació professional	35
La formació professional en l'actualitat	37
• Competències de la Generalitat en matèria de formació professional inicial	39
• Els cicles de formació professional	39
• Informació sobre el nivell de qualificació	41
• Lloc on trobar el catàleg de títols	41
• Vies d'accés	41
• Els centres docents de formació professional	42
• La certificació en qualitat dels centres de formació professional	43
• Inserció laboral dels titulats de formació professional inicial	44

Presentació

El desenvolupament de la formació professional és un dels reptes importants per estimular el progrés econòmic i social. La formació professional de Catalunya presenta encara unes xifres reduïdes en relació amb els països del nostre entorn, però és manifest que en els darrers anys ha crescut decididament. En el curs 2008-2009 hi havia a Catalunya 80.720 alumnes d'FP en règim presencial. Ara, en el 2013-2014, en tenim 111.479. Un creixement del 38% en només 5 anys. Però encara cal més. La necessària expansió de l'FP cal fer-la, sobretot, a costa de reduir la proporció dels que no continuen estudis més enllà de l'educació obligatòria.

L'increment de la taxa de graduació en l'ESO i l'augment de l'alumnat disposat a seguir estudis postobligatoris són les claus per a l'expansió de la formació professional. Per això, l'ofensiva de país en favor de l'èxit escolar és també l'ofensiva en favor de l'expansió de la formació professional.

La formació professional no té únicament un repte quantitatiu. També el té qualitatiu. Cal seguir avançant cap a una formació professional moderna, permeable, flexible, actualitzada i atractiva. Catalunya ja ha progressat molt en la flexibilitat de la formació professional inicial. L'adaptació a les persones usuàries és evident. Per cursar els cicles formatius poden triar entre diverses opcions: ofertes no presencials, matriculació parcial o, fins i tot, semipresencial, ofertes a col·lectius singulars vinculats a empreses o subsectors productius, itineraris curriculars que combinen més d'un cicle, vies d'accés diversificades. El resultat és que tenim una formació professional prou atractiva, que congrega moltes persones de diferents edats. Avui prop d'un 21% de l'alumnat de la formació professional inicial són persones adultes amb més de 25 anys. La formació professional és, doncs, un bon instrument per a la formació al llarg de la vida.

Aquests progressos estan relacionats amb una creixent percepció social de la utilitat de la formació professional. Els cicles formatius s'han revelat útils per qualificar-se i trobar feina. La inserció qualificada n'és l'objectiu. Per això, la proximitat de l'FP a l'empresa és un factor estratègic. Aquesta guia, que relaciona els serveis que la formació professional posa a disposició de les empreses, donarà impuls a l'extensió de les relacions col·laboratives entre centres i empreses i, d'aquesta manera, podrà contribuir al progrés econòmic i social de Catalunya.

Irene Rigau i Oliver

Consellera d'Ensenyament

Introducció

Aquesta guia mostra el catàleg de serveis que la formació professional posa a disposició de les empreses i dels sectors productius.

La finalitat essencial de l'FP és la inserció qualificada. Això implica formar persones perquè puguin exercir, amb competència, la seva professió. El receptor final d'aquests professionals és l'empresa. Les persones graduades s'incorporen a les empreses i contribueixen a la millora de la productivitat i la competitivitat.

A Catalunya hi ha més de 400 centres de formació professional, públics i privats. En conjunt, formen una xarxa de proximitat estesa per tot el territori català. Són els punts on es presten els serveis de formació professional. S'hi imparteixen 126 titulacions professionals, de grau mitjà o de grau superior, que abasten un espectre amplíssim d'activitats primàries, industrials o de serveis.

Els serveis que la xarxa de centres d'FP posa a disposició de les empreses i dels sectors productius no es limiten a la prestació dels serveis docents convencionals. L'FP ha anat evolucionant per adaptar-se millor a les noves necessitats. Per això, a més de les pràctiques obligatòries que els alumnes han de fer en l'empresa al final del cicle formatiu, s'han desplegat diverses actuacions. Aquestes permeten establir col·laboracions concretes amb empreses i sectors per adequar i millorar la formació: adaptacions dels continguts formatius, reconeixement acadèmic de la formació permanent de les empreses, assessorament personalitzat per a treballadors adults, reconeixement de l'experiència laboral, estades formatives del personal docent en empreses, formacions en alternança que combinen feina i formació, o formació dual, en què l'empresa participa en la formació dels aprenents que incorpora.

Les possibilitats d'acordar i establir col·laboracions concretes entre les empreses i centres de formació professional són avui una realitat tangible, que s'ha traduït en nombrosos convenis de col·laboració.

Aquesta guia descriu els diferents serveis que poden ser objecte de col·laboració. S'hi inclou també la participació directa de les empreses en la definició de les qualificacions professionals i en el disseny dels títols a través, respectivament, de l'Institut Català de les Qualificacions Professionals o de la Direcció General de Formació Professional.

Desitjo que aquest catàleg sigui útil per divulgar les possibilitats de totes aquestes col·laboracions, així com dels avantatges que se'n puguin derivar per a les empreses.

Melcior Arcarons

Director general de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial

Catàleg de serveis de la formació professional adreçat a les empreses

Adequació de la formació a les necessitats de les empreses

1

Alumnat en pràctiques en l'empresa

EN QUÈ CONSISTEIX

Són pràctiques no laborals en centres de treball, que realitza l'alumnat de formació professional, mitjançant un conveni de col·laboració que subscriuen el centre docent, l'empresa i l'alumnat. Aquestes pràctiques formen part del programa formatiu curricular d'aquests ensenyaments i de manera general consisteixen en una estada a l'empresa de 4 hores al dia, ja sigui en horari de matí o tarda.

HOMOLOGACIÓ DEL CENTRE DE TREBALL

Valida la capacitat i adequació de l'empresa per complir la funció formativa i la facultat per acollir alumnat en pràctiques de formació professional. Es realitza per a cadascun dels centres de treball que tingui l'empresa o entitat col·laboradora i per a cada cicle formatiu. L'obtenció de la idoneïtat pot ser exhibida per l'empresa.

ASSEGUANÇA

Les pràctiques i estades a les empreses van acompanyades d'una cobertura per a l'alumnat que estigui matriculat i compleixi els requisits reglamentaris.

A QUI S'ADREÇA

- A les empreses que necessitin disposar de futur personal qualificat, a les que fomenten la capacitat dels seus futurs treballadors i a les que promouen la col·laboració entre els centres i els sectors productius.

BENEFICIS

Per a les persones

- El coneixement del món laboral i de l'empresa.
- La possibilitat d'estar en contacte amb la tecnologia més avançada.
- La compleció de la seva formació professional amb l'objectiu de capacitar-se per a la incorporació al món laboral.
- L'obtenció d'una formació adaptada a llocs de treball específics.
- L'acostament a la cultura d'empresa.
- L'experiència en el món laboral com a pas previ per a la primera ocupació.
- L'inici del seu historial professional acreditat amb el quadern de pràctiques.

Per a les empreses

- Millorar el procés de detecció de talent i de selecció de personal qualificat.
- Col·laborar en la formació de l'alumnat.
- Oferir l'accés de l'estudiant/a a la seva primera ocupació.
- Relacionar-se amb els centres de formació professional.
- Realitzar les pràctiques no implica serveis retribuïts ni vinculació laboral.

2

La formació professional en alternança i dual

L'empresa incorpora alumnes com a becaris o aprenents, perquè es formin participant en activitats productives, d'acord amb un pla prèviament acordat amb el centre docent. L'empresa instrueix, tutela i valora l'alumne, en col·laboració amb el centre docent.

L'alumne disposa d'un contracte laboral (com el contracte per a la formació i l'aprenentatge), o bé d'una beca de formació retribuïda. En ambdós casos l'alumnat té alta a la seguretat social, amb les bonificacions i exempcions previstes.

EN QUÈ CONSISTEIX

L'FP en alternança permet adaptar l'horari lectiu per tal que l'alumnat cursi la formació professional mentre realitza una activitat productiva en l'empresa.

El temps de dedicació entre la formació i l'activitat en l'empresa podrà ser fins a 40 hores setmanals, amb un màxim de 8 hores diàries.

Els objectius de l'alternança entre la formació i el treball són els següents:

- Permetre un procés simultani, integrat i coordinat de formació i treball de l'alumnat de cicles formatius, entre el centre docent i les empreses.
- Millorar la formació, la qualificació i el desenvolupament personal dels joves que inicien la seva professionalització en un camp determinat.
- Establir una major vinculació i coresponsabilitat entre els centres de formació professional i les empreses, en el procés formatiu del jovent.
- Oferir estímuls positius a l'alumnat i les empreses, motivant les persones que finalitzen l'ensenyament general i tenen necessitat d'incorporar-se al mercat de treball, perquè ho facin des d'un cicle formatiu amb la competència professional suficient i adequada.

A QUI S'ADREÇA

- A les empreses que vulguin involucrar-se activament en el procés formatiu dels futurs professionals per tal de detectar talent i disposar així d'un sistema de selecció i provisió de personal qualificat més adaptat a les seves tecnologies i processos productius.
- A l'alumnat, tant de cicles formatius de grau mitjà o de grau superior, disposat a compatibilitzar la formació i una activitat a l'empresa relacionada amb la seva formació.

Les entitats o organitzacions han d'establir convenis de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament, o la persona/entitat titular del centre docent^{*}, per realitzar la formació professional en modalitat d'alternança i dual.

BENEFICIS

Per a les persones

- Gaudir d'un lloc de treball mentre estudien.
- Permetre als estudiants de formació professional obtenir una qualificació professional amb la participació directa de les empreses.

Per a les empreses

- Fomentar la formació professional del seu sector d'activitat.
- Participar en la qualificació professional de l'alumnat, adaptant-lo a les tecnologies i procediments de l'empresa.
- Millorar els processos de detecció de talent i selecció de personal i incrementar la competitivitat de l'empresa.
- Disposar d'un sistema estable de provisió de treballadors qualificats per garantir la reposició dels llocs.

---

^{*} En aquest cas, s'haurà de comunicar al Departament d'Ensenyament.

3

La mobilitat internacional en FP

Els centres impulsaran la participació de l'alumnat de formació professional en projectes de mobilitat internacional.

L'alumnat de formació professional pot fer pràctiques en empreses d'altres països. L'alumnat també pot desenvolupar una part dels estudis del programa formatiu dels cicles de formació professional en centres d'altres països. Tant la mobilitat en empreses com en centres formatius d'altres països es realitzen en el marc de programes de la Unió Europea, com per exemple Erasmus +.

EN QUÈ CONSISTEIX

L'alumnat de formació professional fa estades en empreses d'altres països per tal de realitzar la formació en centres de treball (FCT). En el marc del sistema de crèdits europeus (ECVET) l'alumnat també pot completar part de la seva formació professional en centres d'altres països, mitjançant estades de mobilitat d'estudis.

Tant la mobilitat en empreses per fer la formació pràctica com la mobilitat d'estades en altres centres estrangers es reconeixen acadèmicament des dels centres catalans. L'alumnat rep ajuts econòmics per a la mobilitat.

A QUI S'ADREÇA

D'una banda, a les empreses amb seus a l'estranger que vulguin acollir alumnat per fer una estada a l'empresa i per poder cobrir futures necessitats de personal qualificat.

L'alumnat de formació professional que vol completar la seva formació en empreses o centres educatius estrangers i aprofundir en el coneixement de llengües i cultura estrangera.

BENEFICIS

Per a les persones

Les estades formatives en empreses d'un altre país esdevenen un element de millora de primer ordre en la trajectòria professional de l'alumnat. El fet que l'organització es faci des dels centres docents, conjuntament amb altres centres i empreses a l'estranger, possibilita a l'alumnat el coneixement de noves tecnologies, mètodes de producció, noves experiències de relació amb altres cultures i l'aprofitament en el coneixement de llengües estrangeres.

Per a les empreses

Les empreses poden disposar de persones qualificades amb més coneixement de llengües estrangeres més obertes a les relacions internacionals i amb un coneixement d'altres formes de treball, tant en l'àmbit empresarial com formatiu.

4

Identificació de les competències associades a cada ocupació

Sovint els treballadors en el seu lloc de treball necessiten noves competències. Els empresaris interessats poden consultar el catàleg de qualificacions professionals per identificar-les i conèixer la formació necessària per obtenir-les.

EN QUÈ CONSISTEIX

En la detecció de competències professionals noves i necessàries perquè el personal que treballa a l'empresa possibiliti el manteniment o la millora de la competitivitat empresarial.

PROCÉS

1. Anàlisi de la demanda de l'organització: situació de l'activitat laboral en el mercat de treball i relació possible amb altres existents.
2. Anàlisi de l'organització del treball de l'empresa en relació amb el Catàleg de qualificacions professionals de Catalunya: disseny de competències noves o selecció de competències ja existents per donar resposta a la necessitat empresarial.
3. Elaboració del referent de competència relacionat amb l'anàlisi funcional del lloc de treball.
4. Elaboració del referent de formació necessari per obtenir el personal capacitat.

A QUI S'ADREÇA

- A les organitzacions que volen posar en marxa nous productes o utilitzar mètodes de treball nous i adaptar el seu equip humà a les noves necessitats.

BENEFICIS

Disposar de personal amb qualificació professional actualitzada alineada amb l'estratègia empresarial.

Per a més informació, podeu consultar el web del Departament d'Ensenyament i el de l'Institut Català de Qualificacions Professionals.

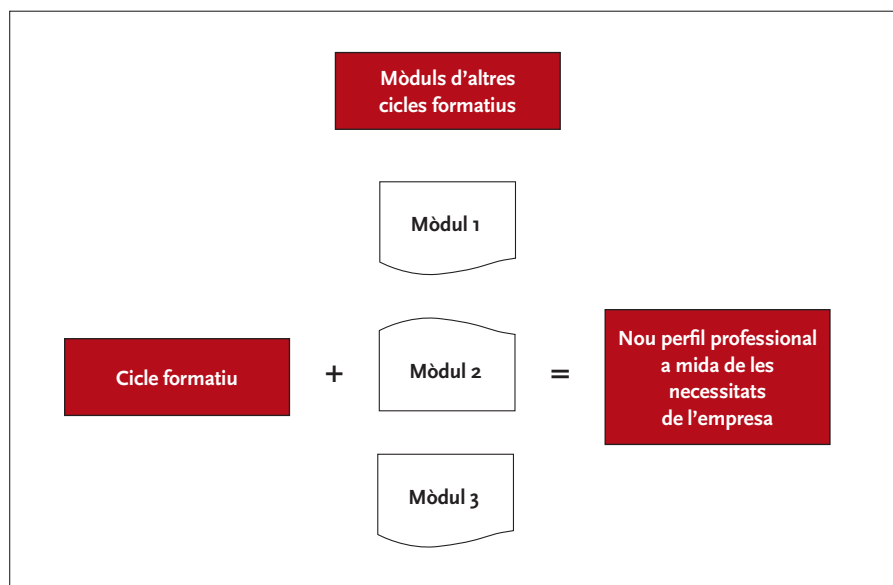
5

Formació adaptada a demanda de les empreses

EN QUÈ CONSISTEIX

Quan els títols de formació professional existents no s'adaptin suficientment a les necessitats de formació requerides per una empresa o sector professional concret, el Departament d'Ensenyament pot modificar els continguts d'un títol d'FP per proporcionar la formació i les competències professionals requerides.

Per aconseguir un nou perfil professional, es combina un cicle formatiu complet amb mòduls d'un o més cicles formatius diferents, o se'n modifiquen els continguts.

A QUI S'ADREÇA

- A les empreses que necessitin disposar de personal qualificat amb un perfil professional adaptat a les necessitats específiques dels seus llocs de treball.

Les entitats o organitzacions poden establir convenis de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament, o la persona titular del centre*, per realitzar l'adaptació de nous perfils professionals a les necessitats de les empreses.

BENEFICIS

Per a les persones

- Rebre formació específica adaptada als llocs de treball identificats en empreses o sectors concrets.
- Aconseguir una formació reconeguda i certificada oficialment.
- Millorar-ne l'ocupabilitat.

Per a les empreses

- Poder disposar de persones qualificades amb un perfil adaptat a les seves necessitats.
- Poder oferir al personal de l'empresa una formació d'actualització, adequada a les seves necessitats específiques.
- Millorar-ne la competitivitat.

---

* En aquest cas, s'haurà de comunicar al Departament d'Ensenyament.

6

Estades formatives del professorat a les empreses o institucions

Les empreses interessades poden acollir un professor d'FP per a la realització d'una estada formativa. Durant l'estada, el docent participa en l'activitat productiva de l'empresa, sense cap cost, amb l'objectiu d'assolir una millor actualització tecnològica i d'acord amb un projecte prèviament acordat.

EN QUÈ CONSISTEIX

En una estada temporal de curta durada, generalment d'entre 2 i 4 setmanes, durant la qual el docent acut a l'empresa per participar en la realització d'un projecte o feina concreta, prèviament acordats. Aquesta estada no comporta relació laboral ni cost per a l'empresa.

A QUI S'ADREÇA

- A les empreses que vulguin acollir, temporalment, algun docent d'FP i prevegin la seva participació en alguna tasca o projecte d'interès per a l'empresa, amb la intenció de facilitar la mútua transferència de coneixement entre l'empresa i el docent.

BENEFICIS

Per a les persones

El contacte amb el dia a dia d'una empresa aporta al professorat un complement indispensable per a la seva activitat docent, ja que li dona l'oportunitat d'estar en relació amb les noves tecnologies. D'aquesta manera, els sistemes i mètodes de treball de l'empresa podran arribar a les aules i l'alumnat adquireix una formació adaptada al món del treball.

Per a les empreses

Potencia la transferència de coneixements en ambdues direccions. El docent podrà col·laborar en projectes de l'empresa i aportar el seu coneixement. Durant l'estada, el professorat no té cap vinculació laboral amb l'empresa o institució d'acollida i no ocupa cap lloc de treball dins el seu quadre de personal, per la qual cosa la seva relació amb l'empresa queda exclosa de la legislació laboral. El professorat està cobert per l'assegurança i la legislació que té establerta la Generalitat de Catalunya per als seus treballadors.

Suport a les empreses

7

Suport a l'emprenedoria en la formació professional

Els empresaris tenen l'opció de contactar amb el millor talent jove de cada promoció, poden donar suport als millors projectes que els alumnes presenten a la mostra "Projectes emprenedors de l'FP a Catalunya".

En aquesta mostra els alumnes exposen les seves idees amb oportunitats de negoci relacionades amb la professió que estudien i elaboren plans d'empresa amb elements d'innovació.

La nova formació professional incorpora, en tots els cicles formatius de grau mitjà i grau superior, continguts que tenen a veure amb el desenvolupament de competències relacionades amb l'esperit emprenedor.

OBJECTIUS

Per tal de fomentar aquest esperit emprenedor s'han marcat els objectius següents:

- Fomentar la cultura emprenedora entre l'alumnat de formació professional.
- Impulsar concursos i mostres per identificar les bones idees i els projectes aportats per l'alumnat.
- Crear una xarxa d'assessorament.
- Crear un banc de recursos que faciliti disposar de models de referència.
- Incrementar la creació efectiva d'empreses entre l'alumnat d'FP.
- Estendre la formació en emprenedoria a d'altres centres d'FP.
- Compartir bones pràctiques entre els centres docents participants.

A QUI S'ADREÇA

- A les empreses que necessitin disposar de personal amb esperit emprenedor.
- A les empreses que vulguin col·laborar en projectes realitzats per alumnat d'FP o que estiguin interessades a formalitzar una possible idea de negoci.

BENEFICIS

Per a les persones

- Capacitar l'alumnat amb una cultura emprenedora que li faciliti la creació de la seva pròpia empresa o aplicar les actituds emprenedores en l'empresa on desenvolupi la seva tasca professional.

Per a les empreses

- Conèixer els millors projectes d'emprenedoria realitzats pels alumnes d'FP en els diferents àmbits professionals.
- Tenir l'opció de poder tirar endavant algun d'aquests projectes en l'intent de formalitzar una possible idea de negoci.

8

La innovació i transferència de coneixement

Els centres de formació professional ofereixen a les petites empreses un servei d'innovació i desenvolupament (i+D) per millorar-ne els serveis, productes o processos.

Aquest servei ofereix a les empreses la possibilitat de desenvolupar projectes d'innovació o transferència de coneixement. A més, podrà avaluar les capacitats dels participants, i és una possible via d'incorporació de nou talent a les empreses. També ajuda a aconseguir una millor capacitat de l'alumnat dels cicles formatius alhora que potencia els vincles Centre formatiu – Empresa i augmenta la competitivitat de les empreses que participen d'aquest servei.

OBJECTIUS

- Actualització dels coneixements dels centres de formació professional, que haurà de revertir en la millora de la formació dels alumnes.
- Creació d'un pol de coneixement. Això implica que el centre acumula coneixement que després ha de revertir en el territori.
- Rendibilització de les instal·lacions i equipament del centre formatiu.
- Millora de les relacions Centre formatiu – Empresa, que contribueixi a millorar els currículums dels diferents cicles formatius, la inserció dels alumnes a les empreses, així com l'equipament i/o instal·lacions dels centres participants.
- Augment de la competitivitat de les empreses.

A QUI S'ADREÇA

- A petites i mitjanes empreses que necessitin desenvolupar projectes d'innovació o transferència de coneixement, amb un cost assequible.

BENEFICIS

Es poden identificar tres grups d'interès que interactuen en aquest programa:

Per a l'alumnat i el centre formatiu

Participen en projectes altament interessants per la seva formació, engrescadors, alhora que exploren una via d'inserció laboral.

Tenen la possibilitat de mantenir-se actualitzats en els coneixements i tècniques utilitzades a la indústria, i permet millorar la programació dels mòduls formatius que imparteixen.

Per a les empreses

Podran desenvolupar projectes d'innovació o transferència de coneixement, amb un cost assequible. A més podran avaluar les capacitats dels participants, i és una possible via d'incorporació de nous treballadors.

Millora de la qualificació dels treballadors

Per capitalitzar els coneixements de les persones adultes i facilitar-ne la formació permanent, els centres de formació professional ofereixen els serveis següents:

9

Servei d'assessorament en la formació professional

Els centres de formació professional poden proporcionar assessorament individualitzat tant a les persones adultes que necessitin millorar la seva qualificació professional, com a les empreses que vulguin millorar la qualificació dels seus treballadors.

EN QUÈ CONSISTEIX

En la identificació i l'anàlisi detallada de les capacitats i expectatives professionals, i la identificació i valoració de les ofertes formatives amb les seves variants, i que conclou amb l'elaboració i el lliurament de l'informe d'assessorament.

L'assessorament ha d'identificar de forma personalitzada:

- a) Les capacitats, les expectatives i els interessos.
- b) L'itinerari o itineraris formatius i professionals factibles, ponderant les capacitats, les expectatives i interessos, amb les accions possibles.

A QUI S'ADREÇA

- A les empreses interessades a millorar la qualificació dels seus treballadors, a les persones adultes que necessiten definir i desenvolupar un itinerari de formació i qualificació mitjançant els títols d'FP que respongui a les seves necessitats i expectatives.

BENEFICIS

Per a les persones

Permet que la persona interessada obtingui una diagnosi de les possibilitats formatives i de promoció professional i l'itinerari formatiu més adequat per aconseguir l'objectiu de qualificació proposat.

Per a les empreses

Poden disposar d'un instrument per identificar les capacitats del seu personal i dissenyar un itinerari de formació que permeti assolir l'objectiu de qualificació mitjançant un pla de formació.

10

Cursos per a treballadors i altres col·lectius a demanda de les empreses

EN QUÈ CONSISTEIX

Els centres poden oferir a les empreses cursos de formació contínua d'acord amb una necessitat concreta a partir dels continguts inclosos en mòduls o unitats formatives dels títols de formació professional. La formació és certificada pels centres i té valor per a l'obtenció futura d'un títol, si s'escau. Aquesta formació es pot adequar a les necessitats del col·lectiu al qual s'adreça, tant en horari, calendari, com en contingut, metodologia i lloc de realització.

Les empreses o entitats poden establir convenis de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament o amb la titularitat del centre, per acordar el pla formatiu i les condicions de realització.

La formació és impartida per professorat del centre docent i realitzada a les instal·lacions del centre docent o de l'entitat o empresa que ha signat un conveni.

El contingut i les metodologies s'adapten a les necessitats singulars de l'entitat.

Aquesta oferta requereix la compensació econòmica als centres docents per part de qui la promogui o bé l'abonament del preu públic que es pugui establir.

Els criteris d'admissió s'ajusten a les necessitats de l'organització o al col·lectiu al qual s'adreça.

A QUI S'ADREÇA

- S'adreça a empreses i organitzacions empresarials, agents socials, entitats o sectors de la població que volen millorar la seva qualificació professional a través de la formació.

Requisits d'accés

- Les persones que vulguin cursar unitats formatives han de provenir d'empreses, entitats o organitzacions que, prèviament, hagin signat un conveni de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament o amb el titular del centre.*

---

* En aquest cas, s'haurà de comunicar al Departament d'Ensenyament.

- Les persones poden o no disposar dels requisits acadèmics d'accés a la formació professional del sistema educatiu.
- Les persones que superen la formació obtenen un certificat acadèmic de la unitat formativa o mòdul professional, que poden fer valdre per obtenir un títol, sempre que disposin dels requisits d'accés legalment establerts.

BENEFICIS

Per a les persones

- Rebre formació en unes condicions adequades a les seves necessitats singulars.
- Aconseguir una formació reconeguda oficialment amb valor per a l'obtenció d'una titulació professional.
- Millorar-ne l'ocupabilitat.

Per a les empreses

- Poder oferir formació professional als treballadors, adequada a les seves necessitats específiques.
- Requalificar o millorar la qualificació professional del seu personal i capitalitzar-la, si es vol, per a l'obtenció d'un títol professional.
- Millorar-ne la competitivitat.

11

Reconeixement acadèmic de l'experiència laboral

Els centres de formació professional poden oferir a les persones adultes amb més de dos anys d'experiència laboral en el sector, un servei de reconeixement acadèmic dels aprenentatges adquirits mitjançant experiència laboral o en activitat social, en relació amb algun títol de formació professional.

EN QUÈ CONSISTEIX

Permet a les persones adultes posar en valor els aprenentatges que han adquirit i obtenir la correspondència amb els ensenyaments professionals del sistema educatiu.

A partir d'un assessorament previ realitzat per part d'un professor expert en el sector, que conclou amb l'emissió d'un informe d'assessorament que indica, entre d'altres, les unitats formatives o mòduls professionals susceptibles de ser reconeguts, s'inicia l'etapa de reconeixement acadèmic. Una vegada assolida, s'obté una certificació acadèmica de les unitats formatives o mòduls professionals reconeguts.

Les unitats formatives o mòduls que s'han reconegut poden capitalitzar-se per obtenir un títol de formació professional, sempre que es disposi dels requisits acadèmics d'accés.

A QUI S'ADREÇA

- A empreses i entitats que volen que es reconegui l'experiència del seu personal que tingui correspondència amb estudis d'ensenyaments de formació professional.
- A les persones adultes amb experiència que volen que se'ls reconegui la seva experiència en relació amb els títols oficials de formació professional.

Per accedir als serveis de reconeixement cal disposar de l'informe d'assessorament.

Les entitats o organitzacions poden establir convenis de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament, o la persona titular del centre,* per fer el reconeixement de l'experiència a demanda del seu personal.

---

* En aquest cas, s'haurà de comunicar al Departament d'Ensenyament.

BENEFICIS

Per a les persones

- És una oportunitat per obtenir el reconeixement acadèmic de l'experiència laboral adquirida i capitalitzar-la en relació amb els títols de formació professional.

Per a les empreses

- És una manera de fer transparents els aprenentatges adquirits pel seu personal mitjançant el treball i la formació.
- Facilita l'elaboració de plans de formació pel seu personal.
- Contribueix a la motivació professional del seu personal.
- Augmenta la competitivitat de les empreses.

12

Acreditació de competències

EN QUÈ CONSISTEIX

Les persones adultes que han adquirit competència professional per experiència laboral de més de tres anys o per formació no formal, poden demostrar-la seguint el procediment d'acreditació de les competències i obtenir-ne una certificació oficial.

L'acreditació és una via d'entrada per assolir a la fi, i si es desitja, un títol de formació professional o un certificat de professionalitat.

Procés

Consta d'una etapa prèvia voluntària i de tres fases obligatòries:

- Una etapa d'informació i orientació, voluntària i que dirigeix els possibles candidats cap al procés. Se'ls presenta el referent de l'acreditació, el Catàleg de Qualificacions Professionals, la unitat mínima d'acreditació o unitat de competència i se'ls descriu el procés que hauran de seguir. Se'ls ajuda a elaborar el portafolis de competències professionals, que recull la documentació necessària per entrar en les etapes següents.
- Una primera fase d'assessorament obligatòria: s'assessora els candidats per identificar les unitats de competència relacionades amb el seu historial, ajudant-los en el procés d'autoavaluació. Aquesta fase finalitza amb l'elaboració d'un informe orientatiu sobre la conveniència o no d'accedir a la fase d'avaluació i sobre quines són les competències que previsiblement pot acreditar. L'informe no és vinculant i el candidat pot decidir si es presenta o no a l'avaluació.
- La segona fase és la d'avaluació: cadascuna de les unitats de competència s'avalua mitjançant l'anàlisi de les evidències directes i indirectes aportades pel candidat i obtingudes per la Comissió avaluadora: informació relativa al bagatge laboral i formatiu del candidat, autoavaluació de la competència professional, entrevistes tècniques i, si escau, observació del lloc de treball, simulacions i/o exposició d'un cas, entre d'altres. La superació de l'avaluació suposa accedir a la tercera i última fase.
- L'acreditació i registre de la competència professional certifica oficialment cadascuna de les unitats de competència superades. També es lliura un informe d'orientació i proposta d'itinerari formatiu. El resultat del procés es dona d'alta en un registre únic de validesa estatal.

A QUI S'ADREÇA

- A persones treballadores i col·lectius, que volen el reconeixement de la seva qualificació professional adquirida per experiència laboral i formació no formal.

BENEFICIS

És una oportunitat per acreditar amb un certificat oficial l'experiència laboral adquirida al llarg de la vida. La certificació oficial de les unitats de competència facilita l'obtenció de certificats de professionalitat i títols de formació professional, en reconèixer que ja s'ha assolit la formació de les unitats de competència acreditades. L'acreditació d'una unitat de competència té l'efecte, per tant, d'acreditació parcial acumulable per obtenir un títol de formació professional o un certificat de professionalitat.

13

Reconeixement acadèmic de la formació impartida en les empreses o entitats

Les empreses poden acordar amb un centre de formació professional la validació i el reconeixement acadèmic de la formació impartida als seus treballadors, per tal que tingui els mateixos efectes acadèmics que la formació del sistema educatiu.

EN QUÈ CONSISTEIX

- La validació de la formació impartida per les empreses i entitats al seu personal es fa en relació amb les unitats formatives o mòduls professionals dels títols oficials de formació professional. La formació és validada pels centres que ofereixen aquest servei i ha de ser similar, tant en contingut com en durada, a alguna de les unitats formatives dels títols.
- El centre que valida la formació acorda el contingut amb l'entitat, fa un seguiment i realitza la prova de validació de les persones que han estat formades.
- Les persones que validen la formació obtenen un certificat acadèmic de la unitat formativa o mòdul professional, que poden fer valdre per obtenir un títol, sempre que disposin dels requisits d'accés legalment establerts.
- Els centres poden donar suport a les empreses i a l'organització de la formació.

A QUI S'ADREÇA

- A empreses, entitats o organitzacions sindicals o empresarials que volen que la formació impartida al seu personal, afiliats o socis tingui un valor acadèmic en relació amb els títols de formació professional del sistema educatiu.
- Les persones que vulguin validar la formació han de provenir d'empreses, entitats o organitzacions que, prèviament, hagin signat un conveni amb el Departament d'Ensenyament o amb el titular del centre.*
- Les persones poden o no disposar dels requisits d'accés a la formació professional del sistema educatiu.

---

* En aquest cas, s'haurà de comunicar al Departament d'Ensenyament.

BENEFICIS

Per a les persones

- Possibilita validar la formació rebuda a les empreses i entitats com a part dels títols de formació professional del sistema educatiu.

Per a les empreses

- Possibilita el reconeixement acadèmic de la formació contínua impartida per les empreses i les entitats al seu personal.
- Incentiva els treballadors a realitzar la formació contínua de l'empresa atès el seu valor acadèmic.
- Estableix mètodes i criteris d'avaluació de la formació impartida per les empreses.

14

Facilitats per cursar la formació professional

Per tal de fer possible la simultaneïtat de la formació i el treball, la formació professional pot fer adaptacions d'horaris a les persones que treballen i també es pot cursar de forma semipresencial o a distància.

a) Horaris adaptats a les persones que treballen

Els centres poden adaptar els horaris de formació a les necessitats de les persones que treballen.

L'organització dels títols de formació professional en unitats formatives de curta durada facilita que les persones puguin cursar els ensenyaments de manera progressiva i d'acord amb el ritme que més s'adeqüi a les seves necessitats. També poden cursar itineraris de formació corresponents a una part dels títols, que s'ajustin més al seu objectiu de qualificació desitjat.

Els centres poden organitzar una oferta de formació professional presencial o per a col·lectius singulars a través d'un conveni amb el Departament d'Ensenyament o amb la titularitat del centre, de manera que totes o determinades unitats formatives o mòduls es puguin cursar en horaris compatibles amb la realització d'una activitat laboral.

Les persones procedents de les empreses o entitats que hagin subscrit un conveni poden cursar la formació en el mateix grup que l'alumnat ordinari dels cicles formatius o bé en un grup específic.

b) Modalitat semipresencial

La formació semipresencial facilita l'accés a la formació professional a les persones que tenen incompatibilitat horària amb una part de l'horari en què s'imparteix el títol en el centre formatiu.

Les persones que optin per aquesta modalitat han d'assistir presencialment almenys a la meitat de les hores previstes del mòdul i han de fer totes les activitats programades per al mòdul.

El professorat de l'alumnat en règim semipresencial tutoritza les activitats de manera telemàtica o per altres vies que es convinguin. L'avaluació dels continguts cursats de forma semipresencial es fa de manera presencial.

c) Modalitat a distància

Aquesta modalitat de formació ofereix capacitació professional a distància a les persones que, per dificultats horàries, distància del centre de formació o situacions personals específiques, no poden rebre la formació de manera presencial.

S'hi accedeix a través de les tecnologies de la informació i la comunicació i d'Internet. Les persones reben formació guiades i assessorades per professorat especialitzat. L'avaluació es fa de manera presencial.

A QUI S'ADREÇA

Aquests horaris adaptats s'adrecen a les persones que han de fer possible la simultaneïtat de la formació i el treball o tenen una disponibilitat horària limitada i que volen millorar la seva formació i qualificació professionals.

La formació semipresencial a les persones que acreditin documentalment que no poden o tenen dificultats per assistir a totes les hores lectives, a causa del treball, tenir cura d'altres persones o qualsevol altra circumstància excepcional.

La formació a distància s'adreça a totes les persones en actiu, més grans de 18 anys, i a col·lectius que tenen dificultat per assistir a un centre ordinari.

Les persones interessades han de complir els requisits d'accés necessaris.

BENEFICIS

Per a les persones

- Accedir a la formació professional en un horari adequat a les seves necessitats.
- Fer compatible l'activitat laboral i la formació.
- Aconseguir una titulació professional reconeguda oficialment.
- Completar o actualitzar la formació per millorar-ne l'ocupabilitat.
- Formar-se amb llibertat d'horaris, de lloc d'aprenentatge i d'adaptació del ritme d'aprenentatge a les necessitats personals i millorar la competència professional.

Per a les empreses

- Millorar, adaptar i complementar les competències professionals dels treballadors.
- Conciliar la vida laboral i personal dels treballadors.
- Millorar la competitivitat de l'empresa.
- Fer compatible l'activitat laboral i la formació del personal de l'empresa.

La formació professional en l'actualitat

COMPETÈNCIES DE LA GENERALITAT EN MATÈRIA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

L'Estatut d'autonomia de Catalunya preveu que correspon a la Generalitat la competència compartida per a l'establiment de l'ordenació curricular dels ensenyaments no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol amb validesa a tot l'Estat.

La formació professional té com a finalitats l'adquisició de la qualificació professional i la millora d'aquesta qualificació al llarg de la vida, és a dir, l'actualització permanent dels coneixements dels treballadors perquè puguin respondre a les exigències de competitivitat.

Aquests ensenyaments corresponen a la formació professional inicial, que s'integra en el sistema educatiu i a la formació per a l'ocupació, de l'àmbit laboral. En aquesta guia es presenten els serveis vinculats a la formació professional inicial.

ELS CICLES DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

La formació professional inicial, inclosa en el sistema educatiu, està organitzada en cicles formatius. L'objectiu dels cicles és proporcionar la preparació necessària per exercir determinats oficis o professions qualificades.

Els cicles poden ser de dos graus: grau mitjà o grau superior. Per accedir als cicles de grau mitjà, cal tenir el graduat en ESO. Per accedir als de grau superior, cal tenir el títol de batxiller. No obstant això, també hi ha altres vies d'accés, com ara les proves d'accés, que es convoquen anualment, o els cursos específics d'accés.

Els cicles són uns ensenyaments que combinen teoria i pràctiques aplicades, incloent-hi unes pràctiques obligatòries en centres de treball d'empreses. En general, els cicles duren dos cursos acadèmics, amb un total de 2.000 hores de formació.

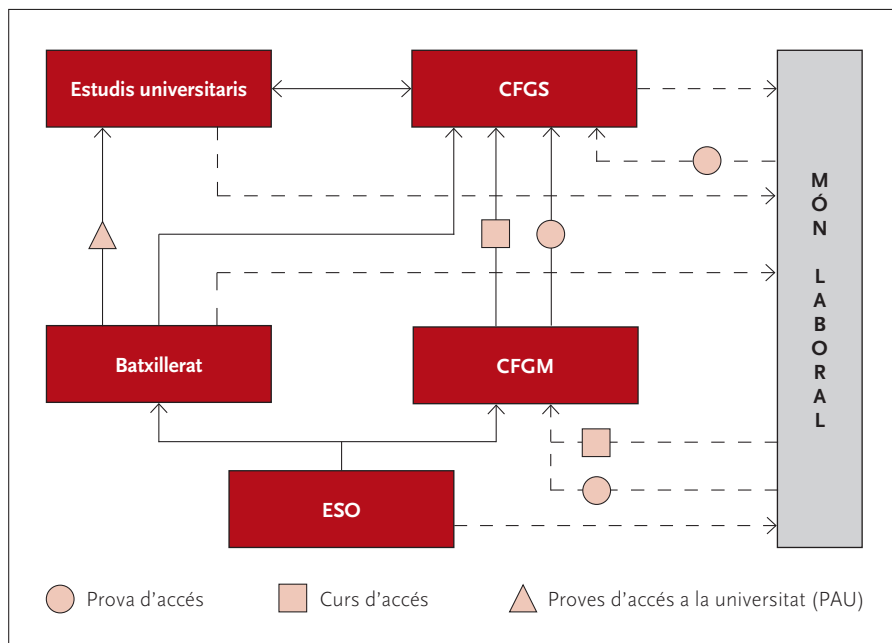
Superant un cicle de grau mitjà s'obté el títol de tècnic. Superant un cicle de grau superior s'obté el títol de tècnic superior.

Actualment, a Catalunya, la formació professional inicial inclou un total de 60 titulacions distintes de grau mitjà, així com 66 de grau superior.

Els cicles es poden classificar per graus (mitjà o superior) o bé per àmbits d'activitat (en famílies professionals). Hi ha un total de 26 famílies professionals. Cada família agrupa cicles de grau mitjà i de grau superior que tenen un camp professional afí. Hi ha famílies professionals ben diverses, com per exemple: Activitats físiques i esportives, Comerç i màrqueting, Instal·lació i manteniment o Sanitat. Les famílies professionals abasten tots els sectors de l'economia, tant les activitats primàries i extractives, com les industrials i les de serveis.

Sistema educatiu

Les 26 famílies professionals

- Activitats físiques i esportives
- Administració i gestió
- Agrària
- Arts gràfiques
- Arts i artesanies
- Comerç i màrqueting
- Edificació i obra civil
- Electricitat i electrònica
- Energia i aigua
- Fabricació mecànica
- Fusta, moble i suro
- Hoteleria i turisme
- Imatge i so
- Imatge personal
- Indústries alimentàries
- Indústries extractives
- Informàtica i comunicacions
- Instal·lació i manteniment
- Maritimopesquera
- Química
- Sanitat
- Seguretat i medi ambient
- Serveis socioculturals i a la comunitat
- Tèxtil, confecció i pell
- Transport i manteniment de vehicles
- Vidre i ceràmica

INFORMACIÓ SOBRE EL NIVELL DE QUALIFICACIÓ

El perfil professional dels títols d'FP a Catalunya tenen com a referent les qualificacions del Catàleg de Qualificacions Professionals de Catalunya, que prèviament s'han analitzat i adequat a les necessitats dels diferents sectors professionals per part de l'Institut Català de les Qualificacions Professionals (ICQP).

- cicles formatius de grau mitjà: qualificacions de nivell 2
- cicles formatius de grau superior: qualificacions de nivell 3
- programes de qualificació professional inicial (PQPI): qualificacions de nivell 1
- certificats de professionalitat que programa el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC): certificats de nivell 1, de nivell 2 i de nivell 3
- cursos de formació contínua que programen els agents econòmics i socials per mitjà del Consorci de Formació Contínua de Catalunya

LLOC ON TROBAR EL CATÀLEG DE TÍTOLS

Podeu trobar el catàleg de títols a la pàgina web del Departament d'Ensenyament.

VIES D'ACCÉS

1. Per cursar els cicles formatius de grau mitjà es requereix una de les condicions següents:
  - estar en possessió del títol de graduat en educació secundària obligatòria
  - superar una prova d'accés regulada pel Departament d'Ensenyament
  - superar el curs de formació específica per a l'accés al cicle de grau mitjà (CAM)
2. Per cursar els cicles formatius de grau superior es requereix una de les condicions següents:
  - estar en possessió del títol de batxillerat
  - superar una prova d'accés regulada pel Departament d'Ensenyament
  - superar el curs de formació específica per a l'accés al cicle de grau superior (CAS)

Ambit competencial

Programa de qualificació professional inicial

És un auxiliar de primer nivell de qualificació professional que realitza operacions auxiliars, seguint les instruccions d'un superior, aplicant les tècniques i els procediments requerits en cada cas dintre dels processos establerts per l'empresa.

Cicle formatiu grau mitjà

És un tècnic que gestiona processos, determina necessitats, muntatge d'elements i components, manteniment, reparacions i verificacions i que realitza les activitats professionals amb autonomia aplicant coneixements i tècniques pròpies d'acord amb els procediments de l'empresa.

Cicle formatiu grau superior

És un tècnic superior que analitza, planifica, organitza i gestiona, defineix estratègies i actuacions, desenvolupa projectes i supervisa el treball tècnic especialitzat amb iniciativa i autonomia, resolució de problemes, treball en equip, amb adaptació a les noves situacions laborals d'acord amb els procediments establerts en l'empresa.

Efectes dels títols d'FP inicial

Efectes acadèmics:

El títol de tècnic dóna dret, en el cas de l'alumnat que hagi accedit a la formació professional de grau mitjà a través de la prova d'accés, a l'accés directe a totes les modalitats del batxillerat.

El títol de tècnic superior dóna dret a l'accés directe als estudis universitaris que determini l'ordenament.

Efectes professionals:

Els títols de tècnic i tècnic superior permeten ocupar diversos llocs de treball en l'àmbit d'activitat professional propi de la titulació.

ELS CENTRES DOCENTS DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

A Catalunya hi ha més de 400 centres docents de formació professional, dels quals un 60% són instituts públics. Aquests instituts concentren prop del 75% de l'alumnat. El 25% restant correspon als centres concertats i privats. La xarxa de centres de formació professional cobreix tot el territori de Catalunya, amb presència a totes les comarques del país.

Els centres d'FP imparteixen la formació corresponent als cicles de grau mitjà i grau superior, però també imparteixen formació a demanda d'empreses i entitats i ofereixen altres serveis inclosos en aquesta guia.

Tots aquests centres disposen d'un responsable de les relacions amb l'empresa, encarregat d'atendre les consultes o demandes provinents de les empreses referides a les pràctiques en empresa que han de realitzar els alumnes, així com de fomentar la col·laboració per dur a terme una part o la totalitat dels serveis per a les empreses recollits en aquesta guia.

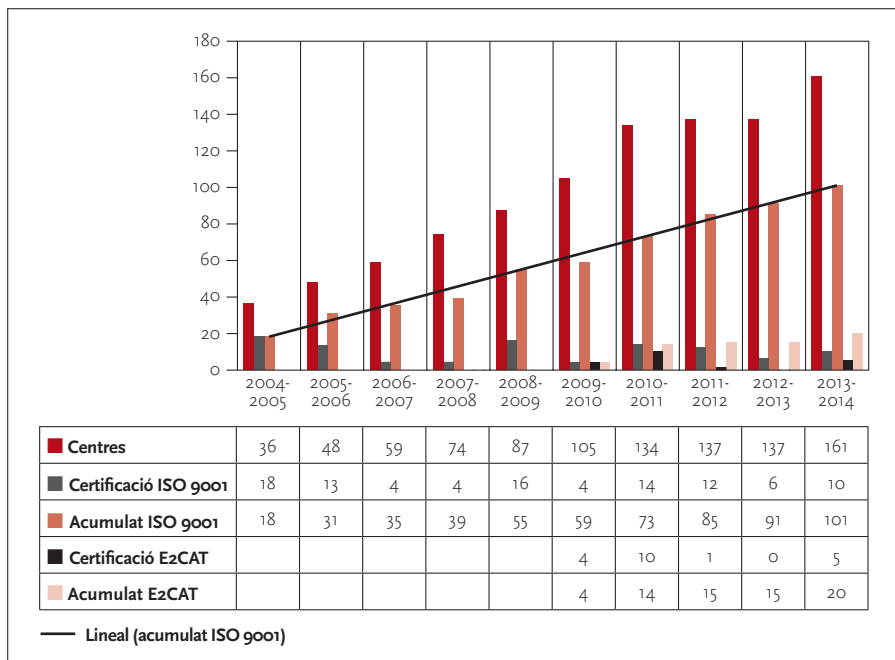
LA CERTIFICACIÓ EN QUALITAT DELS CENTRES DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

Una gran part d'aquests centres disposen de sistemes de gestió i assegurament de la qualitat i estan certificats d'acord amb la norma ISO 9001:2008 o altres sistemes reconeguts.

Per als instituts públics, el Departament d'Ensenyament desenvolupa la certificació en qualitat dels centres de formació professional que té com a objectiu ajudar els centres docents a dissenyar, implantar i millorar contínuament el seu propi sistema de gestió de centre basat en els principis de la qualitat i amb la finalitat d'aconseguir l'excel·lència en els resultats i la satisfacció i confiança de l'alumnat i del seu equip humà, les famílies i les empreses.

Una vegada assolida i consolidada la certificació ISO 9001:2008, els centres que ho desitgen inicien una nova etapa adreçada a assolir l'excel·lència en els seus resultats. Aquests centres utilitzen com a referència el model ezcat d'excel·lència educativa, derivat del model europeu de l'excel·lència EFQM.

Situació dels centres d'FP participants en el projecte de qualitat i millora contínua

INSERCIÓ LABORAL DELS TITULATS DE FORMACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

El Departament d'Ensenyament i el Consell General de Cambres de Catalunya comparteixen l'objectiu de fomentar les pràctiques de l'alumnat d'ensenyaments professionals i promoure la col·laboració entre els centres i les empreses. Això garanteix l'adequació de la formació a la realitat productiva i millora la seva qualitat.

Entre sis i nou mesos després d'haver finalitzat els estudis, els centres de formació professional de Catalunya passen una enquesta a les persones graduades en ensenyaments professionals, per veure quina és la seva situació laboral i formativa, on es recull la capacitat per trobar feina immediatament després d'haver completat la seva formació.

Aquest estudi és un referent que ha contribuït durant els darrers anys a la millora del sistema de la formació professional. En el moment actual és important disposar d'instruments per interpretar les tendències en el mercat de treball pel que fa a les necessitats de persones qualificades i per poder actuar sobre el sistema, tant en la planificació com en l'adaptació dels ensenyaments.

Habitualment el grau d'inserció laboral de l'alumnat que ha cursat cicles formatius i ha fet pràctiques ha estat molt alt. D'altra banda, una gran majoria dels graduats mitjans que decideixen continuar estudiant es decanten per preparar la prova d'accés a grau superior i els graduats superiors que continuen estudis van a la universitat. Finalment, la quantitat d'alumnes graduats que es troba en situació de buscar feina és percentualment molt més baixa que la de la resta de població de la mateixa edat.

Unió Europea
Fons social europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN, CULTURA
Y DEPORTE